

Αυτοκρατορική δημοκρατία

ΜΕΓΑΛΗ ΕΙΚΟΝΑ

ΤΗΣ ΙΝΩΣ ΑΦΕΝΤΟΥΛΗ

Ο πόλεμος που ξεκίνησε πριν από μία εβδομάδα φέρει την υπογραφή Τραμπ και η έκβασή του θα κρίνει και τη δική του τύχη. Η κήρυξή του ανατρέπει μια βασική διάσταση της πολιτικής του, να απομακρύνει τις ΗΠΑ από θέατρα συγκρούσεων. Με τη συμπλήρωση ενός έτους από την επιστροφή του στον Λευκό Οίκο, ο αμερικανός πρόεδρος έχει αποδουθεί σε μια επιθετική πολιτική σε πολλά μέτωπα – Γροιλανδία, Βενεζουέλα και τώρα Ιράν. Μια πολιτική που δεν είναι νέα για τις ΗΠΑ. Ήδη το 1973 ο γάλλος διανοούμενος Raymond Aron είχε γράψει για την «αυτοκρατορική δημοκρατία».

Η τελευταία πολεμική επιχείρηση είναι πολύ σύνθετη και πολύ επικίνδυνη. Θα ήταν πρόωρη οποιαδήποτε πρόβλεψη για τη διάρκεια, τις φάσεις και τα αποτελέσματά της. Ήδη ωστόσο υπάρχουν κάποια πρώτα στοιχεία που επιβεβαιώνουν τη δυσκολία της. Μια επιχείρηση αεροπορική δεν αρκεί για να επιφέρει τις αλλαγές στο έδαφος που επιδιώκουν το Ισραήλ και οι ΗΠΑ, δηλαδή την ανατροπή αν όχι του καθεστώτος, πάντως της σημερινής ηγεσίας. Με δεδομένη την πολύ κακή εμπειρία των προηγούμενων επιχειρήσεων στο Αφγανιστάν και το Ιράκ, η μετεξέλιξη της αεροπορικής επιχείρησης σε χερσαία είναι το ενδεχόμενο που η στρατιωτική τουλάχιστον αμερικανική ηγεσία θα ήθελε να αποφύγει.

Ποιες είναι οι εναλλακτικές; Να προκληθεί εσωτερική σύγκρουση στο Ιράν με υποστήριξη των δυνάμεων της αντιπολίτευσης. Αλλά αυτή δεν φαίνεται να είναι συγκροτημένη για να το κάνει. Η υποκίνηση εθνοτικών ομάδων όπως οι Κούρδοι επανέρχεται ως σενάριο, αλλά είναι αμφίβολο αν μπορεί να ανατρέψει υπέρ τους τον συσχετισμό δυνάμεως. Οι Κούρδοι χρησιμοποιήθηκαν και στη Συρία από τους Αμερικανούς, για να εγκαταλειφθούν μετά την πτώση του Ασαντ. Σε περιφερειακό επίπεδο το σενάριο αυτό είναι επικίνδυνο, καθώς θα προκαλέσει την αντίδραση της Αγκυρας και την άμεση ή έμμεση εμπλοκή της στη σύγκρουση. Ακόμα και αν το Ισραήλ επιθυμεί να πλήξει και την Τουρκία με τον τρόπο αυτόν, είναι μια εξέλιξη που στην Ελλάδα δεν πρέπει να ευχόμαστε, καθώς μπορεί να οδηγήσει σε εξαγωγή της κρίσης με συνέπειες κακές για εμάς.

Το ισοζύγιο ισχύος είναι συντριπτικό υπέρ της αμερικανο-ισραηλινής πλευράς αλλά παρ' όλα αυτά δεν είναι ικανό να της δώσει μια εύκολη νίκη. Το Ιράν δείχνει ανθεκτικότητα όσο του επιτρέπει το οπλοστάσιό του. Αλλά η ισχυρότερη πλευρά δεν μπορεί να ικανοποιηθεί με κάτι λιγότερο από καθολική κατίσχυση. Για το Ισραήλ αυτή είναι η μπιτέρα των μαχών. Αν καταφέρει να εξοντώσει τον χειρότερο εχθρό του, η επικράτησή του στην περιοχή είναι εξασφαλισμένη. Ωστόσο, το Ιράν δεν είναι Γάζα ούτε σε έκταση ούτε σε πληθυσμό. Ακόμα και αν το καθεστώς του είναι απεχθές, δεν μπορεί να ισοπεδωθεί, ούτε ο πληθυσμός του να εκτοπιστεί. Βρισκόμαστε λοιπόν ενώπιον της σοβαρότερης κρίσης της νέας εποχής, όπου οι ΗΠΑ επιδιώκουν την επιβολή της θέλησής τους με χρήση πολύ μεγάλης στρατιωτικής δύναμης. Θα υπάρξει αντίπαλο δέος ικανό να τις σταματήσει; Μόνο η Κίνα που ενισχύει το Ιράν στρατιωτικά θα μπορούσε, αλλά η άμεση εμπλοκή της δεν διαφαίνεται, παρότι η ήττα του καθεστώτος θα της αφαιρούσε έναν σημαντικό σύμμαχο. Ωστόσο, η σύγκρουση αυτή ανοίγει ένα νέο κεφάλαιο στις σχέσεις της με τις ΗΠΑ, καθώς πλησιάζουν απειλητικά τη ζώνη επιρροής της. Μπορεί να μην επιλέξει τώρα τη σύρραξη αλλά να τη σχεδιάσει με όρους που να την ευνοούν στο ορατό μέλλον.